

UKZ - Komunisti ki zlo ini

136. HRVATSKIH ŽRTAVA ZATU ENIH I BA ENIH U JAMU “PODI” POKRAJ GRABA

Zahvaljuju i ponajprije Bogu i velikom hrvatskom bogoljubu, ovjekoljubu, domoljubu i rodoljubu – Don Lovri Žuljevi u-Mikasu, ve 15-u godinu zaredom, 25. travnja 2015. Godine održava se u Dobranju (u imotskoj opini Cista Provo) komemoracija,tj. sv. Misa zadušnica u spomen na 136 nevinih hrvatskih žrtava, koje su pomahnitale komunisti ke bande – partizani koncem svibnja 1944. ubili (u ve ini slu ajeva hladnim oružjem – kamom) i izmasakrirane bacili u jamu Podi pokraj Graba u Cetinskoj krajini.

Valja zapisati kako su posmrtni ostatci ovih 136 nevinih hrvatskih žrtava ekshumirani iz spomenute (i zloglasne) jame Podi po etkom 90-ih godina prošloga stolje a i da su pokopani na dobranjском groblju zahvaljuju i dobroti ovdašnjeg župnika Don Lovre Žuljevi a – Mikasa (“Ako bude trebalo i a in u grob prodati, samo da ih pokopam!” – re e mi u jednoj prigodi), jer ih nijedan drugi župnik iz imotskog i cetinskog dekanata nije ih tada htio primiti,tj. sahraniti u svom župnom groblju.

Ovi hrvatski mu enici pokopani su na Uskrnsni ponedjeljak, A.D. 2000., kao što ve rekoh, u zajedni koj grobnici u Dobranju, a velebni spomenik podignut njima u ast (rad akad. kipara Josipa Bosni a!), otkriven je i blagoslovljen A.D. 2002., dakako, na Uskrnsni ponedjeljak!

Mosorski partizanski odred je likvidirao hrvatske mladi e i bacao ih u jame, jedan od najodgovornijih partizanskih zlikovaca s jame Podi bio je Marko Abe.

Nakon dojave da se u jami Podi kod Trilja nalaze posmrtni ostatci ve eg broja žrtava iz Drugog svjetskog rata, bivša državna Komisija za utvrivanje ratnih i poratnih žrtava organizirala je 6. rujna 1993. njezino istraživanje. Jama se nalazi oko 700 metara od naselja Marasovi i kod Trilja; otvor jame okruglastog je oblika; jama je duboka i pristupa na joj je samo jedna strana. Istraživanju su bili nazo ni predstavnici županijskih vlasti iz Splita: sudac istražitelj Ivan Bartulovi , sudsko-medicinski vještak dr. Jakša Ivanovi i zamjenik županijskog državnog odvjetnika Slavko Mrši .

Nakon va enja posmrtnih ostataka moglo se zaklju iti da je u jamu ba eno najmanje 136 hrvatskih žrtava. U jami su prona eni obu a, odje a, vojne iskaznice i drugi predmeti. U naknadnim razgovorima sa svjedocima došlo se do spoznaja kako su te žrtve bili hrvatski vojnici i civili koje su partizani pogubili nakon bitke kod Aržana. U me uvremenu su gotovo sva imena žrtava postala poznata. Kao što je nedavno objavljeno, u petak 20. svibnja, pod vodstvom županijskog državnog tužitelja iz Livna Mladena Stojanovi a. obavljena su istraživanja grobnica u jednoj vrla i na bosnaska-hercegova koj strani mesta Aržana, u koje su bili zakopani hrvatski vojnici likvidirani na samom mjestu zarobljavanja.

U razgovoru sa svjedocima utvrđeno je da su posmrtni ostatci iz većine grobnica eksbunmirani još u lipnju 1944. ili u godinama nakon raspada Jugoslavije te da su preneseni na obližnje mjesno groblje u Aržanu. Ovaj put su pronađeni posmrtni ostatci samo jedne osobe, a pretpostavlja se kako je riječ o Vlatku Grbavcu iz Graba pokraj Ljubuškoga, inače ujaku bivšeg suca Ustavnog suda Vice Vukojevića.

Vlatko Grbavac i još petrdesetak hrvatskih mladića, uglavnom s područja tadašnjih kotareva Imotski i Ljubuški, pozvani su dva dana ranije kao regruti u Aržano te još nisu bili zadužili vojne odore i oružje. Nakon što su partizani (Deseta dalmatinska/sinjska brigada) zauzeli Aržano te većina pripadnika HOS-a bila zarobljena ili se uspjela izvući iz obroka, ovi nenaoružani mladići koji nisu ni sudjelovali u borbi, uputili su se istočno od Aržana prema rodnim mjestima. Međutim, na samom izlazu iz mjesta do ekali su ih pripadnici jedinice Mosorskog partizanskog odreda; u tim je sastavu bio i **Dragutin Bajić**, otac aktualnog Glavnog državnog odvjetnika **Mladena Bajića**, i sve ih pobili.

Još neki akteri tog zla, ili njihovi nasljednici, ostavili su trag u hrvatskom društvenom i javnom životu. **Mate Bilobrk**, kasniji general JNA, kao komandant Glavnog štaba Teritorijalne obrane SRH bio je član republike kog Savjeta za zaštitu ustavnog poretku koji je dao suglasnost za likvidaciju **Brune Bušića**.

Luka Knezović suautor je knjige o Desetoj dalmatinskoj (sinjskoj) brigadi koja je stekla naslov udarna nakon opisane likvidacije zarobljenih hrvatskih vojnika. Njegova kći **Vlasta Knezović** poznata je hrvatska glumica i kći prijateljica bivšeg predsjednika države **Ive Josipovića**.

POPIS PARTIZANSKIH ŽRTAVA UBIJENIH I BIVŠIH U JAMU „PODI“ UHVAĆENIH U ARŽANU OD: 25.-28. SVIBNJA 1944. Godine.

ARŽANO:

1. FILIP BUDIĆ
2. ILIJA BUDIĆ
3. JAKOV DUJMIĆ
4. ANTE KNEZOVIĆ
5. ILIJA LJUBIĆ – OKAROVIĆ
6. IVAN PIŠTELEK
7. FRANE ŠOŠIĆ

BIJA A (HERCEGOVINA):

1. ANTE UŽE

BRODANAC:

1. ANTE BAŠIĆ

BUKOVICA:

1. TOMA KUKI

CISTA VELIKA:

1. JURE DAJAK
2. ANTE PETAR LOZAN I
3. STJEPAN PLEJI -PRŽI

CRVENI LUG (HERCEGOVINA):

1. MATE PETRUŠI

DOBRANJE:

1. STJEPAN BURAZIN
2. ANTE UBELI -BRUCI
3. BOŽE UBELI -JAMAN
4. BARIŠA UBELI -TOKUŠI
5. JAKOV UBELI -TOKUŠI
6. MATE UBELI
7. MATE UBELI -PAVLOV
8. BOŽO MILARDOVI pok. Nikole
9. BOŽO VRLI Stjepanov
10. IVAN VULETI

DONJI MANJI I (HERCEGOVINA):

1. ANTE ZADRO

DRINOVCI (HERCEGOVINA):

1. MARKO MAJI
2. MIRKO MAJI
3. IVAN ROSO

DRUM:

1. ANTE TOLI
2. MOJO VLADIMIR TOLI

GLJEV:

1. LUKA MR EN
2. PETAR VOJKOVI

3. MATE ŽMIRE

GRAB (HERCEGOVINA):

1. VLADO GRBAVAC
2. PAVAO MIHALLJEVI
3. PERO MARKOTI
4. STJEPAN MIHALJEVI

GRABOVNIK:

1. MATE MIŠETI
2. NIKOLA MIŠETI

GREDA (HERCEGOVINA):

1. IVAN TOLJ

GRUBINE:

1. IVAN-IVA A JONJI
2. JURE KARIN
3. ANTE JOSIP VUKOVI
4. IVAN JOSIP VUKOVI
5. JAKOV ŽUŽUL

KAMENSKO:

1. ANTE KROLO

KLOBUK:

1. ANTE HERCEG
2. IVAN SKOKO

KOŠUTE – TRILJ:

1. BOŽE ODLJIN sin Miška
2. IVAN ODRLJIN
3. MARKO ODRLJIN
4. PAVE ŽURO sin Luke
5. GILDO DALBELO

LISKOVA A (HERCEGOVINA):

1. ANTE MATI

LISICE (HERCEGOVINA):

1. IVAN BILI

LOKVI I I:

1. JOSIP MUSTAPI

2. MARIJAN MUSTAPI

MEDOV DOLAC:

1. IVAN DŽAJA

MIJACA (VRGORAC):

1. MARKO OPA AK

MILJACI (ŽUPA SEONICE):

1. ANTE BAGARI

2. JOZO BAGARI

OTOK:

1. ANTE MILANOVI -LITRE

PASI :

1. IVAN BUNDOVI

2. MATE ALUŠI

3. STIPE ALUŠI

4. PETAR URKOVI

5. ANTE DUDI

6. MATE ŠIŠKO

POLJICA (IMOTSKA):

1. LUKA DANIJEL DOMLJAN

2. IVAN LIVAJI Mijin

PODBABLJE GORNJE:

1. IVAN BULJAN

2. IVAN APIN

3. JURE GABELICA

4. MATE GUDELJ

5. ANTE TRUTIN

PODOŠOJE-RUNOVI I:

1. STIPE JERKOVI

POSUŠJE:

1. IVAN BAGO

POSUŠKI GRADAC:

1. FRANO PENEVA

PROBOJ (HERCEGOVINA):

1. MARKAN UVALO

PROLOŽAC (IMOTSKI):

1. JURE BULJAN

2. JOZO LASI

RADOŠI (HERCEGOVINA):

1. MARIJAN TOMI

RI ICE:

1. IVAN TOPALUŠI

RUŽI I (HERCEGOVINA):

1. JOZO UTUK

SLIVNO:

1. MATE ALE

2. JURE VRDOLJAK

STUDENCI (IMOTSKI):

1. IVAN BILI

2. ANTE BILI -NOSI

3. MIRKO MEŠTROVI

4. JURE PRKA-MATI I

5. MIRKO PRKA-RAV I

6. TADIJA ŠAKI -MILJKOV

SVIB:

1. IVAN BODROŽI -DŽAKI
2. MIJO BODROŽI -DŽAKI
3. MARIJAN BODROŽI -SELAK
4. MATE ONDI -BEGOV
5. STIPAN ONDI -BEGOV
6. MARIJAN ONDI -JURKI
7. PETAR ONDI -JURKI
8. STIPAN GALI -PEZARI

ŠIPOVA A (HERCEGOVINA):

1. JAKOV GRBAVAC
2. MARKO GRBAVAC

ŠUMET:

1. JOZO LASI

TIJARICA:

1. JURE OMR EN
2. IVAN PAVI
3. MIRKO PAVI

TIHALJINA:

1. JERKO BUKI
2. MIRKO KOLAK
3. ANDRIJA PRIMORAC
4. MARKO PRIMORA
5. PETAR TOLI

TOMISLAVGRAD

1. ANTE BAGARI
2. JOSIP BAGARI
3. ANDRIJA KOVA EVI „JAMBO”
4. MARIJAN SKO IBUŠI

VAŠAROVI I (HERCEGOVINA):

1. MIJO MATIJAŠEVI
2. SRE KO ŠILJEG
3. STANKO VUKOJEVI

VINICA:

1. JURE GRGI
2. STIPAN JUR EVI
3. PERE URTI

VINJANI DONJI:

1. MATE KUTLEŠA
2. ANTE PRKA

VITINA:

1. ANTE BORAS
2. MARIJAN BRKI
3. STOJAN BRKI

VOJNI (HERCEGOVINA):

1. NIKOLA ULJAK „An elki ”

VRANJA A (ROŠKO POLJE):

1. ILIJA PRKA

ZMIJAVCI:

1. *MARKO MILAS*
2. *MIJO MRKONJI*
3. *STIPAN UJEVI*
4. *STJEPAN UJEVI Josipov*

Ubijenih i ba enih u jamu „PODI” žrtava 136.